

SESTRE SVETOGA KRIŽA U SLUŽBI KATEHIZACIJE

s. Zorka Kojaković

Uredništvo ovoga svečanog broja teološkog časopisa DIACOVENSIA ljubezno je ponudilo svoje stranice za predstavljanje rada sestara sv. Križa u službi katehizacije, što smo sa zahvalnošću prihvatile.

U crkvenim krugovima poznato je da je đakovački biskup msgr. **Stjepan Bäuerlein** pokretač katehiziranja u teškim okolnostima poslije 2. svjetskog rata; uz njega njegov ondašnji tajnik, zatim nasljednik msgr. **Ćiril Kos**, ovogodišnji slavljenik, a sestre sv. Križa prve suradnice u tom pothvatu.

Iako je Družba sestara sv. Križa već 125 godina prisutna i djelatna na odgojno-prosvjetnom i karitativnom području naše domovine Hrvatske, ipak je dosta onih koji ne poznaju njezine korijene, rast i razvoj. Pokušat ćemo to ukratko prikazati s posebnim osvrtom na rad u službi katehizacije.

1. Utemeljitelji naše Družbe

Izгледа da je pitanje: "Tko će naći vrsnu ženu" nastalo u nekoj pradavnoj kriznoj situaciji. Do nas je doprlo zahvaljujući Bibliji, knjizi nad knjigama.¹ Kriznih je situacija bilo uvijek u povijesti čovječanstva i biva ih. Jedna od takvih je i ona u Švicarskoj u prvim desetljećima 19. stoljeća, prouzrokovana osvajačkim Napoleonovim ratovima i njihovim posljedicama. Pogubno se odražavala i na moralnoj i na materijalnoj razini njezinih stanovnika.

I tada Duh Gospodnji nadahnjuje jednoga od njezinih sinova da pruži višestruku pomoć svom narodu. Bio je to franjevac kapucin otac TEODOZIJE FLORENTINI /1808-1865./ . Njegov je rod bio poznat po bistrini uma i dobroti srca. Tako je mladi svećenik, profesor, vrlo brzo uočio protukršćanske elemente u tadašnjem školstvu. On kaže: "Ja sam već prije 1839. godine smislio plan kako protukršćansko obrazovanje u školama zamijeniti kršćanskim odgojem; kako siromašne, izopačene, napuštene povjeriti brizi jedne redovničke zajednice..."² Njegova spoznaja teče dalje; on će protukršćanske metode svoga vremena, među ostalim, prikazati i ovako: "Dopustite da mladog čovjeka obrazujemo, ali bez Boga; da budemo dobrohotni, ljubezni... ali bez Krista..."³

1 Izr. 31, 10.

2 Usp: Dr. P. Veit Gadiant, OFMCap., *Der Caritasapostel Theodosius Florentini*, Luzern, 1944, str. 40-41.

3 Isto, str. 42.

Njegovi planovi bivaju sve brojniji, sve smioniji. Uvjerenje da mu je za njihovo ostvarenje potrebna pomoć ženske ruke i to "vrsne", biva sve jače, jasnije. Uspio ju je pronaći u osobi KATARINE SCHERER (1825-1888.), kasnije suutemeljiteljice i prve vrhovne poglavarice Teodozijeve redovničke Družbe sestara svetoga Križa u Ingenbohl, Švicarska, MAJKE MARIJE TEREZIJE. Mlada učiteljica, "sunčano dijete iz Meggena", kako su je rado nazivali zbog njezine vedrine i hrabrosti, ispunila je očekivanja velikog apostola, kojemu Švicarci - raznih uvjerenja - do dana današnjega odaju priznanje i čast.

2. Dolazak sestara u Đakovo

Rast i razvoj zajednice

Daleko od planinske Švicarske, u prostranim slavonskim ravnicama jedan drugi crkveni revnitelj, biskup JOSIP JURAJ STROSSMAYER (1815-1905.) snuje planove mnoge i smione. Neke ostvaruje sam, ali za neke mu treba pomoć katoličkih redovnica. U tu svrhu poziva u svoj biskupski grad Teodozijeve sestre iz Švicarske.

Plemenite ideje pojedinih ljudi dar su Neba i ne mare za granice zamalja i njihove računice. One pripadaju svima. Pronalaze uvijek novi način da se suobličie, prilagode i zažive novim životom. Tako je bilo i s duhovnim Teodozijevim kćerima na tlu Đakovačko-srijemske biskupije.

Strossmayer ih je pozvao da preuzmu odgoj ženske mladeži u sjedištu njegove biskupije. Poziv je prihvaćen uz molbu da im se pošalje jedan svećenik koji će u kući Matici u Ingenbohl upoznati duh mlade Družbe i poučavati sestre u hrvatskom jeziku. Poslan je preč. g. Franjo Troll, kapitularni vikar. Nakon izvjesne pripreve, sestre krenuše na put. O njihovu dolasku u Đakovo Samostanska kronika I. donosi izvještaj na svoje prve dvije stranice, a mi dajemo sažetak.

"Na poziv đakovačkog biskupa Josipa Jurja Strossmayera, 7. lipnja 1868. godine došlo je deset sestara sv. Križa iz Ingenbohla, Švicarska, u Đakovo da preuzmu rad na četverorazrednoj djevojačkoj školi i na ženskoj preparandiji /učiteljskoj školi/".⁴

Sestre su ubrzo zavoljele svoju novu domovinu, usavršavale znanje iz hrvatskog jezika i uskoro počele svoju učiteljsku službu.

No, vrijeme u kojem se to zbiva ima svojih posebnih opterećenja. I to na širokom planu. Nešto o tome govori i ovaj citat:

"Kobna rastava Države i Crkve pojačala je protucrkvena strujanja u Švicarskoj i skoro u svim zemljama gdje su djelovale sestre sv. Križa. Osuda zabluda onoga vremena sa strane Pia IX. i proglašenje papine nepogriješivosti na Prvom vatikanskom saboru (1869-1870.) dale su maha razbuktavanju borbe protiv Crkve."⁵

4 Usp. *Samostanska kronika I*, str. 1-2

5 M. Clarissa Rutishauser, *Mutter Maria Theresia Scherer - Leben und Werk*, Zweite Ausgabe, Ingenbohl, 1967, str. 325.

Zato nas ne iznenađuje činjenica što se tih godina u nas u Hrvatskoj radilo na ukidanju samostanskih škola i što je godine 1875. ukinuta đakovačka Ženska preparandija, koju su uspješno vodile naše sestre.

"Da nadomjesti kćerima svoga kraja izgublenu preparandiju, izmolio je biskup Strossmayer od Kraljevske Zemaljske vlade u Zagrebu otvorenje Više djevojačke škole. Dne 15. studenoga 1879. godine pod brojem 6484 dolazi od Vlade odobrenje da se u Đakovu, u Samostanu sestara sv. križa otvori Privatna djevojačka viša škola s pravom javnosti".⁶

Iz samostanskog arhiva⁷ saznajemo da je početni broj od deset sestara stalno rastao prilivom novih zvanja iz redova domaćih djevojaka. Godine 1880. u zajednici ih ima 22, a prijelom stoljeća 19. u 20. - godina 1900 - bilježi već 71 članicu sestarske zajednice.

Deset godina nakon dolaska u naše krajeve, okupacija Bosne i Hercegovine g. 1878., stavila je sestre pred novi zadatak. U Đakovo su počeli stizati ranjenici. Sestre su ih negovale. Ubrzo su stekle glas i kao učiteljice i kao bolničarke. Počeli su ih tražiti izvan Đakova za rad u školama, bolnicama, ubožištim, sirotištim /starački i dječji domovi onoga vremena/. No, odgoj mladih i prosvjetni rad ostao je uvijek prvotni zadatak.

"Privatna djevojačka škola sestara svetoga Križa s pravom javnosti" iz godine 1879. radit će neprekidno sve do godine 1945. i povremeno se prilagođavati zahtjevima vremena i novim metodama u nastavi. U smislu prilagodbe nazvat će se "građanska škola", a od godine 1932. dozvolom Ministarstva prosvjete br. 61976/32. resi je ime njezina duhovnog oca i pokrovitelja biskupa Strossmayera.

"Ženska građanska škola sestara svetoga Križa *Strossmayer* - s pravom javnosti", doživljava, nakon mnogih uspjeha i priznanja, ukidanje u novoj državi spomenute godine 1945. Uz nju, a u sklopu Zavoda⁸, istu sudbinu doživljava djevojački internat, dječji vrtić i ženska stručna škola. U ostalim mjestima, gdje je Provincija imala svoje škole, biva isto.

Generacije sestara školovale su se u Zagrebu. Nastavu su oblikovale prema državnom planu i primjenjivale suvremene metode. Svake godine poduzimali su se izleti - ekskurzije sa svrhom da učenice upoznaju ljepote i bogatstva naše Domovine.

Da bi sestre mogle održati škole i internate na visini, sudjelovale su preko praznika na raznim pedagoškim tečajevima i onima iz svoje struke. U toku školske godine pojedine bi nastavnice imale predavanja i obogaćivale ostale novim saznanjima.⁹

6 Povijest samostanskih škola u Đakovu, 7 /rukopis/.

7 *Statistika*, str. 1,2.

8 "Moj zavod" bio je izričaj pod kojim je Strossmayer podrazumijevao zgrade dane sestrama i sveukupnu djelatnost sestara.

9 Usp. *Samostanska kronika I, II*.

Prema dokumentaciji samostanskog arhiva¹⁰ prva bolnica u koju su sestre bile pozvane da djeluju bila je u Vukovaru. Zatim su išle u bolnice grada Gospića, Vinkovaca, Siska, Pakraca, Slav. Broda...¹¹

Za vrijeme balkanskih ratova (1912-1913.) i prvog svjetskog rata (1914-1918.) sestre njeguju ranjenike na više mjesta.

Godine 1912. *Domobranska četna bolnica na Svetom Dubu u Zagrebu* poziva sestre da preuzmu bolničku službu, a godine 1919. to isto čini *Zakladna bolnica na Jelačićevom trgu*. Sestre su se odazvale. Godine 1917. u Zagrebu je otvoren Medicinski fakultet, a s tim u vezi trebalo je otvoriti i odgovarajuće *klinike*. Od 1921. pa nadalje i na klinikama rade naše sestre.

Razlog tolikoj potražnji naših sestara u zdravstvu bila je činjenica da su domaći liječnici do 1917. studirali u inozemstvu, kasnije tamo specijalizirali i to najčešće u bolnicama gdje su radile sestre sv. Križa drugih naših provincija. Upoznali su ih kao savjesne i revne bolničarke pa su takve željeli imati i u svojoj domovini.

Te su okolnosti uvjetovale da treće i četvrto desetljeće 20. stoljeća predstavlja vrhunac djelatnosti naše Provincije na području zdravstva. Istovremeno je zabilježen i najviši broj novozavjetovanih sestara. Godine 1945. u našoj Provinciji je bilo 798 sestara.¹²

Drugi svjetski rat (1939-1945.), a pogotovo njegov svršetak i prvo poratno vrijeme, bili su za sestre označeni velikim naporima, izazovima i mučnim pitanjima. Ali, vjera u Boga, u svojoj konačnici, slavila je slavlje.

U to su vrijeme naše sestre stavljene pred pitanje: Biti ili ne biti. Škole - zjenica Provincije - bile su oduzete. U razdoblju od 75 godina sestre su u prosvjetnom radu imale znatnih uspjeha, doživjele razna priznanja i kao takve stigle u mnoga mjesta naše Domovine.

U Đakovu su nakon dolaska preuzele rad u ženskoj pučkoj školi i bez prekida u njoj djelovale. Jedna bi od njih bila upraviteljica škole. U samostanskoj školskoj zgradi imale su vlastitu građansku školu, dječji vrtić i stručnu žensku školu. Uz to su poučavale u glazbi i stranim jezicima. Mnogo su pažnje posvećivale izrađivanju lijepih ručnih radova s narodnim vezovima. Slično je bilo u Osijeku, Slavonskom i Bosanskom Brodu, Donjem Miholjcu, Hercegovome, Sušaku itd. U Zagrebu su uspješno vodile vlastitu bolničku školu na Vrhovcu 43.

Sve su te škole, osim bolničke koja je prestala raditi u tijeku rata, podržavljene krajem školske godine 1944/45. Sestre koje su radile na državnim školama napustile su svoja radna mjesta jer nisu htjele prihvatiti predložene uvjete - sekularizaciju. U bolnicama i klinikama bilo je slično.

Nova vlast imala je svoje planove, a Božanska Providnost svoje. I tako se, po Božjem planu, na čelu naše Provincije tada našla osoba dorašla

¹⁰ *Samostanski arhiv* br. 640/1889.

¹¹ Usp. *Samostanska kronika* I, II.

¹² *Statistika*, str. 2.

povijesnom trenutku i njegovim izazovima. Bila je to **sestra Marija Amadeja Pavlović** (1895-1971), u punom smislu riječi "vrsna žena". Ondašnji zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac visoko ju je cijenio. Davao je za uzor drugima. Njezina nepokolebljiva vjera u Boga, njezin primjer čestitosti, poštenja i razboritosti prelazio je na sestre, koje - u pojedinom slučaju - zaštićivale vlastitim životom.

Dilema: biti redovnica bez izgleda na budućnost ili ostati vjerna svome Idealu pod svaku cijenu, riješena je. Položen je ispit; životni ispit iz vjernosti Bogu i narodu.

O tom je razdoblju u nas dosta pisano, a i još se uvijek pišu nove stranice. Ovdje ćemo navesti samo jedan odlomak iz pera uglednoga đakovačkog svećenika prof. Franje Gruića.

"Nakon drugog svjetskog rata nastalo je za Crkvu u nas sasvim novo vrijeme: Crkva je odvojena od države i isključena iz škole, te je tako po svome poslanju morala ostvariti vjeronauk, odnosno vjerski odgoj, neovisno o školi. Jedan od prvih koji je jasno vidio novu situaciju i u njoj učinio konkretan prvi korak bio je đakovački biskup mons. Stjepan Bäuerlein.

Đakovačka biskupija u ratnim godinama (1942-1945.) izgubila je 50 svećenika od ukupno 150. To je bio nenadoknadiv gubitak za cijeli pastoralni rad, a posebno za katehizaciju, jer od ranijih službenih školskih kateheta, ukoliko ih je još bilo, nijedan nije mogao ostati u novim uvjetima samo kateheta, nego je imenovan župnikom. Biskup Bäuerlein obratio se za pomoć časnim sestrama Družbe sv. Križa, ponajprije učiteljicama koje su napustile državnu službu, a zatim sposobnim kandidaticama, i počeo ih spremati za novi posao katehista i pastoralnih pomoćnica. To je revolucionaran korak jer časne sestre nisu do tada bile službene katehiste."¹³

I tako su se otvorila nova obzorja, nove mogućnosti i unatoč svemu išlo se naprijed.

3. Katehizacija

"U brizi za stručno osposobljenje katehete biskup Stjepan Bäuerlein osnovao je *Školu za formaciju katehista u Đakovu*, u suradnji sa Samostanom sestara svetoga Križa.

Razvojni put škole odvijao se u tri etape:

- I. od 1954-1957. god: kao dvomjesečni tečaj u ljetnim praznicima
- II. od 1957-1965. god: kao kontinuirani obrazovni proces kroz pet školskih sati dnevno u trajanju 4 semestra
- III. od 1965-1971. god: 4 semestra proširena na 6 semestara."¹⁴

¹³ Franjo Gruić, *Religijsko-pedagoško-katehetski leksikon*, Zagreb, 1991. str. 167.

¹⁴ S. M. Hijacinta Hobljaj: *Dopis Katehetskom institutu u Zagrebu*, Đakovo, Samostan, br. 58/1992., str. 1.

Evo što o svojoj školi govori jedna od njezinih učenica s. M. Snježana Kmet:

"Pohađala sam Školu za formaciju katehistica u Đakovu od 1963-1965. godine u našem Samostanu kao kandidatica. Predavanja oca biskupa Stjepana Bäuerleina slušale smo u sakristiji katedrale. Otac biskup bio nam je zaista otac koji je, uz predavanja iz katehetike i didaktike, na nas prenosio svoja bogata iskustva iz dugogodišnje katehetske prakse. Na znanje je polagao veliku važnost. Učiti se moralo, ali je tražio i puno praktičnoga rada.

Profesor dr. Ivan Kopačić, predavao je moralnu teologiju i dogmatiku. Kod predavanja bio je temeljit i govorio s puno ljubavi i spremnosti da nešto ponovi, rastumači ako je nekome od nas bilo nejasno. Volio je da ga pitamo, da tražimo dodatno razjašnjenje. Ali je zato kod ispita bio strog i tražio je sve do u sitnice. Danas smo mu radi toga zahvalni. Kako nismo imale odgovarajućih knjiga, predavanja smo "hvatale". Još uvijek čuvam bilježnicu od predavanja dra Kopačića i često mi dobro dođe.

Ostale su predmete predavale naše sestre:

Bibliju i povijest Crkve - s. Terezijana Jakim
Liturgiku i paramentiku - s. Alfonzina Eichinger

Opće obrazovne predmete:

Hrvatski jezik - s. Kostka Kovačević, s. Zorka Kojaković
Latinski jezik - s. Tihoslava Košec
Njemački jezik - s. Alfonzina Eichinger
Matematika - s. Dubravka Tadin
Muzički odgoj - s. Rafaela Franz
Likovni odgoj - s. Mira Ivanić

Ispiti su se polagali u Samostanu pred komisijom čiji su članovi bili: Otac Biskup, naše redovničke Poglavarice, dr. Ivan Kopačić i Sestre predavačice".

I jedno iskreno priznanje: "Zbog takva ispitnog sastava osjećale smo se nelagodno. Ali, bilo je to i dobro jer smo se jako trudile da što bolje naučimo. Ta tko bi se pred njima svima htio osramotiti?"¹⁵

S. M. Snježana uz mnoge lijepe i drage uspomene čuva i fotografiju iz tih dana.

S. M. Hijacinta Hobljaj izvještava Katehetski institut: "Okvirni plan i program Škole, tj. teoretski, dokumentarni i praktični kurs, kako ih je nazvao sam biskup Stjepan Bäuelein, sa popisom kolegija, njihovom semestralnom satnicom izvođenja i popisom udžbenika, može se dokazati i utvrditi iz Referata "Škola za katehisticke" biskupa Stjepana Bäuerleina održanog Preuz-

¹⁵ S. M. Snježana Kmet, Prilog, str. 1.

višenoj gospodi biskupima na Jesenskom zasjedanju BKJ 22. IX. 1960. god. u Zagrebu, str. 9, 10, 11.

U komunističkim društveno-političkim prilikama, Škola je bila ilegalna. Zbog toga svojim polaznicima, kandidatcima i sestrama Samostana sestara svetoga Križa i drugih redovničkih ustanova, nije izdavala nikakve svjedodžbe.

U strahu od premetačine Samostana sestara sv. Križa u Đakovu koncem školske godine 1970/71, sva je dokumentacija o djelovanju Škole uništena. Ostala je sačuvana samo jedna POTVRDA sestre Ksenije Majstorović Zlate, izdana u svrhu pastoralno-katehetskog djelovanja u inozemstvu".¹⁶

U prilikama za koje riječ "težak" nije potpuna odrednica već traži dodatne oznake, biskup Bäuerlein uvelike se trudio da pronađe pravi odgovor na vrtložna pitanja onih dana. Tako je, među ostalim, 11. studenoga 1957. godine službeno osnovao Dijecezantski katehetski ured /DI-KAT-UR/ za svoju biskupiju. On je postojao, u drugom obliku, tj. kao jedan od osam odbora "Pastoralnog instituta" već od godine 1946. a te godine se osamostalio. Time je Biskup ispunio odredbu Svete Stolice danu dekretom "Provido sane".

"DI-KAT-UR" je imao svoj statut, svoje urede, svoju knjižnicu i izložbu knjiga i katehetskih pomagala u biskupskom dvoru u Đakovu. Predsjednik DI-KAT-URa bio je biskup Bäuerlein, a tajnik generalni vikar Rudolf Šverer".¹⁷

Prema "živoj kronici" toga razdoblja našoj sestri Stjepanki Lacković, najmlađoj od osam sestara učiteljica koje su godine 1945. napustile rad na Osnovnoj školi u Đakovu (danas Osmogodišnja OŠ Vladimira Nazora) i bile na raspolaganju za nove zadatke, saznajemo ovo:

"U DI-KAR-URu se mnogo toga prevodilo, uređivalo, izdvalo (šapirografom i ciklostilom) za što uspješniji rad u katehizaciji. Najveća pomoć Preuzvišenome bile su naše sestre katehisticke, ljubiteljice likovne umjetnosti, sposobne za razna ostvarenja na tom području. Bila je to s. Alojzija Švabe i s. Beatissima Beretovac, učiteljica OŠ, zatim s. Emilija Šerer, diplomirana prof. biologije i zemljopisa i s. Tomislava Pauković, dipl. teolog, jedna od prvih redovnica kojima je - kao ženskim osobama - Teološki fakultet u Zagrebu otvorio svoja vrata šk. god. 1950/51. S njom su studirale još dvije naše sestre - s. Gabrijela Sorić, koja je postala uspješna katehistica i s. Tihoslava Košec, koja nije ušla u katehizaciju već u odgoj redovničkog podmlatka, zatim u vodstvo Provincije, ali je uvijek pratila rad katehistica i pomagala im.

¹⁶ S. M. Hijacinta Hobljaj: *Isto*, s tr. 1,2.

¹⁷ Marko Jerković, *L'opera catechistica del vescovo Stjepan Bäuerlein e il suo significato per la catechesi della diocesi di Đakovo dopo la seconda guerra mondiale /1945-1973./*, licencijatski rad, strojopis, UPS, Roma, 1989, str. 154.

Sestre u DI-KAT-URu izrađivale su razne plakate, slike Božjih zapovijedi, Svetih sakramenata, zemljovid Svete zemlje, prigodne nastavne jedinice itd. Slike su bile velikog formata, a materijal: hamer-papir, lesanit, šper-ploče. Posebno je bila lijepa slika dvanaestogodišnjeg Isusa, prenošena iz razreda u razred po želji i na radost učenika. S. Beatissima je risala vrlo izražajne slike Majke Božje, drage i djeci i njihovim roditeljima koji su dolazili na sastanke."

S. Stjepanka tvrdi: "U Đakovu je bio, uistinu, pravi centar za katehetski rad. Sa svih župa naše biskupije dolazili bi svećenici i časne sestre, kupovali katehetska pomagala i njima se služili u zornom vođenju vjeronauka. Neke su sestre same kopirale i bojale Zapovijedi i Sakramente. Naša s. Consolatrix Tušek, katehistica u Babinoj Gredi, odnašala bi materijale, doradivala ih, a zatim vraćala."

Iz istog izvora saznajemo i ovo: "Dnevnicu rada i imenici bili su tiskani u gradskoj tiskari, a Plan rada i dvije knjige sa Zapovijedima i Sakramentima umnoženi ciklostilom u DI-KAT-URu. Iz tih knjiga crtali smo na ploči, a djeca u svoje bilježice. Kolika je to bila pomoć katehistici, djeci radost, a Preuzvišenome ponos kada je kod ispita pregledavao bilježnice naših vjeroučenika!"¹⁸

Još jedno sjećanje s. M. Snježane: "Moje prvo katehetsko polje rada bilo je u Babinoj Gredi, kamo sam dospjela iza Prvih sv. zavjeta g. 1968. i ostala do g. 1973. Već prve godine imala sam 120 prvopričesnika, oko 300 krizmanika i 6 razreda kojima sam predavala vjeronauk. Gospodin Župnik je poboljšavao. Meni je iskazao povjerenje i dao slobodne ruke. Uz žarku molitvu i velik trud počelo je s Božjim blagoslovom i krenulo. I to vrlo lijepo. Moje prvo "vatreno krštenje" bila je krizma. Na ispit i krizmu došao je sam otac Biskup. Bio je zadovoljan sa "svojim đakom". Dao mi je podršku i blagoslov za daljnji rad. To je za mene u ono vrijeme jako puno značilo."

Iz te početničke godine s. M. Snježana ima još jedno ohrabrujuće iskustvo. Navodi slijedeće:

"Organizirala sam molenje *žive krunice*. Djeca su rado molila. Nakon petnaestak godina susrela sam marljivog studenta, ondašnjeg prvopričesnika, koji mi je s radošću rekao da još uvijek moli svoju krunicu."¹⁹

U poratnom vremenu *pitanje prostorija* za poučavanje vjeronauka bilo je teško riješiti. Smjelo se poučavati samo u crkvi i sakristiji. U Đakovu je u tu svrhu poslužila naša samostanska crkva, hodnik uz crkvu i gornji oratorij. Za hladnih mjeseci bilo je teško, ali se ipak radilo.

Godine 1956. s. Tomislava Pauković završila je studij teologije u Zagrebu. Redovnički je poglavari odrediše za predavanje vjeronauka u

18 S. Stjepanka Lacković, *Prilog*, str. 1, 2.

19 S. M. Snježana Kmet, *Prilog*, str. 2.

Đakovu i to srednjoškolkama. Srednjoškolcima je predavao prof. dr. Ivan Kopic. S. Tomislava je preuzela skupinu od dvanaest gimnazijalki kojima je prije toga predavala s. Engelberta Božek, naša dugogodišnja profesorica povijesti i latinskog jezika.

Budući da je broj učenica od sata do sada rastao, njihova se pitanja množila u razmjeru s negativnim sudovima o vjeri, Crkvi, itd. koje su slušale u školi, a i kod mladih vjeroučenika bilo je slično, potreba za odgovarajućim prostorijama postajala je sve naglašenija. Tako se iz samostanske crkve prešlo u sakristiju župne crkve Svih Svetih, pomoćnu sakristiju katedrale i kriptu katedrale. Praksa je ubrzo pokazala da te prostorije nisu pravo rješenje.

Konačno je s. Tomislava otkrila mogućnost da se nad sakristijom župne crkve izgrade dvije prostorije za vjeronaučnu nastavu. Tako bi sa sakristijom bile tri učionice. Rad triju katehestica - s. Emilije, s. Beatissime i s. Tomislave tekao bi nesmetano.

Briga za izvedbu plana ostala je na s. Tomislavi. Hrabra i poduzetna prihvatila se posla i ustrajala do kraja unatoč mnogim zaprekama. Prvo je izložila plan mjesnom župniku g. Marijanu Jelenčiću. On se složio i upravo molbu za gradnju Biskupskom ordinarijatu. Molba je prihvaćena. Poslovi su ugovoreni s mjesnim građevinskim poduzećem "Rad". Posao je krenuo dobro. Radili su zidari, uglavnom očevi ili rodbina djece vjeroučenika. Đakovčani - vjernici smatrali su taj pothvat svojim i pomagali kako su najbolje mogli. Kod pojedinih radova priskočili su u pomoć - i to rado - bogoslovi, stariji vjeroučenici i naše kandidatice.

U pothvatu adaptacije nešto se previdjelo. S. Tomislava bilježi: "Župna crkva kao spomenik kulture potpadala je pod *Republički zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu*. U prvi čas nitko se toga nije sjetio. Općina je bila izdala građevnu dozvolu 13. studenoga 1958. godine, ali već 12. prosinca te godine *Narodni odbor općine Đakovo* opoziva svoje dopuštenje za adaptaciju sakristije s obrazloženjem da župna crkva spada pod Republički zavod i zato je potrebna dozvola toga Zavoda za daljnje radove...

S. Tomislava nastavlja: "Otputovala sam u Zagreb i potražila preč. g. prof. dra Ivana Škreblina, moga profesora katehetike. Lijepo me primio, savjetovao i dao preporuku za svoga prijatelja ing. Mladena Fučića, djelatnika *Zavoda*. Taj nas je čovjek zadivio i zadužio svojim velikodušnim zalaganjem i besplatnim radovima. Kadgod bi službeno putovao u Osijek, navraćio bi se u Đakovo radi naših poslova. Bilo je to u vrijeme kada su neki u Općini tražili bilo što samo da se zaustavi rad za "nepoćudni" vjeronauk. Ing. Fučić je na svaki prigovor znao naći odgovor. Ja sam te godine sigurno pet puta bila kod njega na Šalati u Zagrebu, gdje stanuje. Do kasno u noć sastavljali smo planove, jer je on preko dana bio ili u Zavodu ili na putovanju. Onda bi me njegova supruga i on otpratili do Dječje klinike (bila im je u susjedstvu) gdje bih prenoćila kod naših sestara koje u njoj rade, a sutradan rano, prvim

vlakom, vraćala sam se u Đakovo s povoljnim rješenjima. Trebalo je opet sve predložiti Općini i čekati pozitivan odgovor.

U veljači 1959. godine konačno je izdano dopuštenje da se objekt smije upotrebljavati. Radost je bila velika.

Namještaj smo dobili iz našega Samostana i uselili početkom školske godine 1959/60.

Msgr. Stjepan Bäuerlein predavao je bogoslovima katehetiku i slao ih k nama na hospitacije. Tako je bilo i za njegova nasljednika.²⁰

U tim katehetskim prostorijama, izgrađenim zajedničkim naporom i ljubavlju, dakovačka djeca i mladi kroz tri desetljeća upoznavali su svoju vjeru, povijest Crkve, ljepotu liturgije, radost života življenja u duhu katoličke vjere koja diše nadom i ljubavlju. Tu su se spremali za primanje Sakramenata. Rado su i kasnije dolazili.

Tada je došlo vrijeme temeljite obnove župne crkve koja je uklonila sve nadogradnje. Funkcije župe prenesene su u katedralu. Vjeronauk je nastavio svoj život u novim prostorijama, Strossmayerov trg 1. Dotadašnje omiljene prostorije prešle su, s jedne strane, u materijalno nepostojanje, a s druge strane, u drage uspomene svih koji su ih gradili, u njima učili, s njima živjeli. Tako je postala opipljiva ona narodna: Vrijeme gradi, vrijeme razgrađuje. Neka je i jedno i drugo na slavu Božju, na čast Nebeske Majke, koju su naši mladi u tim prostorijama upoznavali, Njoj se molili i pod njezinom zaštitom u život odlazili.

SUVREMENA GIBANJA

S. M. Hijacinta Hobljaj izvješćuje: "Godine 1991. vršila sam službu vjeroučiteljice i voditeljice crkvenog pjevanja *u župi Krista Kralja u Brodskom Varošu*. Već dvije godine ranije započeli su intenzivni radovi na rješavanju saobraćajnog čvora auto-cesta Zagreb-Beograd kod Slav. Broda. Župa Krista Kralja smještena je na zapadnom dijelu grada i naslonjena je na auto-cestu, a jednim dijelom i prelazi auto-cestu u brodsko brdo. Novi saobraćajni čvor zahvatio je velik dio župskog teritorija, te ga brzim prometnicama ispresijecao na tri dijela. U toj novoj konfiguraciji župskog teritorija, župna crkva je ostala u sredini. Zbog nepostojanja zaštićenih prijelaza za pješake, počeli su se događati smrtni slučajevi. Roditelji se nisu usudili slati djecu na vjeronauk, od straha da ne poginu kad prelaze cestu. Te godine upisalo se u 1. razred vjeronauka svega petero djece. Župnik vlč. g. Stjepan Sokolović i ja donijeli smo odluku da moramo nešto učiniti. U tome su nam pomogli zauzetiji roditelji. Za potrebe nastave vjeronauka uredili smo o trošku Mjesne zajednice Budainka jednu prostoriju u zgradi Hrvatskog doma u Budainci. Tu smo imali vjeronauk oko dva mjeseca. Kako se ta zgrada nalazi nasuprot Osnovne

20 S. Tomislava Pauković, *Prilog*, str. 1-12, sažetak.

škole Ivana Brlić Mažuranić, ubrzo je gospođa ravnateljica prof. Antonija Bikčević ponudila školski prostor za održavanje vjeronauka. To je bilo moguće, jer su sve škole odmah nakon prvih demokratskih izbora u ljetu te godine - 1991. od Ministarstva prosvjete i kulture Republike Hrvatske primile nalog prema kojem trebaju posuditi vjerskim zajednicama prostor ukoliko to one zatraže. Školski sustav, naime, još nije bio spreman integrirati vjeronauk u svoj program. To će se dogoditi tek sljedeće godine 1992. Tako smo vlč. g. Župnik i ja dospjeli u školu. To je prvi put, nakon što su redovnice iza 2. svjetskog rata isključene iz škole, da se jedna redovnica vratila na rad u školu.

Gđa. ravnateljica je uložila veliki napor u izradbi takva rasporeda u kojem će svako razredno odjeljenje imati prostora za vjeronauk. Učitelji i radno osoblje škole primili su nas jako lijepo u svoj krug. Osobno se ni u jednom trenutku nisam osjećala strancem. Imala sam dojam da rado očekuju susret i razgovor sa mnom. Ubrzo se razvila plodonosna suradnja, koju je velik broj učitelja spremno nudio. To je osobito došlo do izražaja u pripremi i slavljenju sakramenta Prve sv. Pričesti i sv. Potvrde. Tako je nastavnica likovne kulture poznata slikarica Đurđa Villagoš, naslikala potrebni pano, školski majstor izradio postolje, a škola poklonila cvjetni aranžman u obliku duge, za proslavu Prve sv. Pričesti; za slavlje sv. Potvrde preko 300 crvenih ruža iz školskog perivoja. Većina nastavnika je prisustvovala Euharistijskim slavljinama.

Škola nas je pozivala na svoje svečanosti. Rado smo se odazivali. Tako smo za proslavu Dana škole, na moj prijedlog, u ime župske zajednice poklonili školskoj knjižnici BIBLIJU s posvetom i žigom, a predložila sam i čestitku sljedećeg sadržaja:

HVALOSPJEV ŠKOLI

"Svako stablo koje ne rađa dobrim plodovima siječe se i u oganj baca. Dakle, po plodovima ćete ih njihovim prepoznati" (Mt 7, 19-20).

*Škola nije samo zato da se uče predmeti.
Škola nije samo zato da se svake godine
prijeđe u drugi razred.
Škola nije samo zato da se trči za lijepim ocjenama.*

*Škola nije samo zato da se dobije svjedodžba.
Škola nije samo zato da se pripremi za visoki položaj.
Škola nije samo zato da se uradi ono što je zapovjedbano.
Škola nije samo zato da se bude prvi.*

*Škola je susret.
Škola je napredovanje.
Škola je prijateljstvo.
Škola je traženje.*

Škola je odgovornost.

Škola je izbor.

Škola je odricanje.

Škola je stvaralštvo.

Škola je prepoznavanje da smo svi jedni drugima slični.

Škola je otkrivanje svijeta i sebe u svijetu.

Škola je susretanje Stvoritelja.

Škola je veliki dar koji odgaja za život.

*I cio svijet je škola u kojem se učenjem prima
i dalje prenosi ono što se prima, dozrijeva
i donosi rod za sve.*

Hvala Ti, Gospodine, za dar škole!

Učini da škola preobrazi naš đlački život!"²¹

Školske godine 1991/92. naša mlada hrvatska država otvorila je vrata vjeronauka u školama. Počelo se. Treća radna godina teče.²²

Razgovaramo s našim vjeroučiteljicama. "Sve je u hodu, kaže s. Ksenija Majstorović. Ima lijepih iskustava, ali i onih loših. Moja su osobna iskustva uglavnom pozitivna. Katehiziram u svih osam razreda OŠ u Strizivojnoj. Imam pred sobom svu djecu i preko njih lakše dolazim do roditeljima kojima je, usuđujem se reći, kateheza potrebija negoli njihovim sinovima i kćerima.

Ovdje smo u školi ušli s vjeronaukom a ne s vjerskom kulturom. Djeca znaju da imaju vjeronauk. Na primjeni vjerskog znanja radim kroz svaku katehezu. Sve želim pretočiti u život. Vjeroučenici su skoro sto posto na sv. Misi. Teškoće mi dolaze sa strane roditelja koji nisu poučeni u vjeri, barem ne dovoljno. Oni ne prakticiraju primanje sakramenata, pohađanje crkve u nedjelju i blagdane, a djecu koče. Prve godine su se bunili da je previše vjeronaučnog gradiva, obveza, a sada im je već normalno da u obitelji čitaju katekizam. Do toga je došlo putem susreta, razgovora i našeg nastojanja da ih razumijemo. Da njihove okolnosti shvatimo. Ono što nisu primili u mladosti, nemaju. A mi smo tu da im pomognemo i pružimo koliko više možemo".²³

S. M. Goretti Jovanovac, s. Franciska Molnar, s. Paskala Križan... iznose slične dojmove, iskustva. One kao i ostale naše sestre u službi katehizacije pohvalno govore o svojim školama, u kojima ih je uprava i nastavnički zbor lijepo prihvatio. Suradnja je dobra. Ali, primjećuju da je nedostatak ozračja crkve i njezina okoliša opipljiv. Kada su djeca išla na župski vjeronauk, bila su drugačije raspoložena. U školi, u sklopu satnice, vjeronauk je predmet kao i ostali predmeti. Ima čak primjera da neki učenici ne dolaze redovito

²¹ Dr. Alojzije Hobljaj, *Hvalospjev školi*, MAK, listopad 1990, str. 27.

²² S. M. Hijacinta Hobljaj, *Prilog*, str. 1-3.

²³ S. Ksenija Majstorović, *Prilog*, str. 2.

na sv. Misu kao prije. Sve se slažu u tome da veza sa župom, crkvom mora biti živa. Bez toga ne ide. Župski je vjeronauk potreban!

Ti novi koraci naših vjeroučiteljica izazivaju sjećanje na one davno učinjene. Već godine 1946. iz Đakova su sestre počele odlaziti na župe kao ispomoć župnicima, jer dotadašnji sakristani, zvonari, orguljaši nisu više obavljali te službe. Naše su ih sestre preuzimale, a uz to i rad u domaćinstvu. Nešto kasnije počinju katehizirati. Među njima je bilo sestara koje su, iz već navedenih razloga, napustile rad u bolnicama i klinikama. Budući da u selima još nije bila uređena zdravstvena služba, dotične su pomagale bolesnicima ne praveći razlike s obzirom na vjeru, narodnost ili političko opredjeljenje. U težim slučajevima upućivale su bolesnike liječniku s kojim su inače surađivale. Dobrovoljni i besplatni rad sestara blagotvorno je djelovao i na najžešće protivnike Crkve i bio kateheza svoje vrste.

Drenovci su prva župa kamo su stigle naše sestre spomenute godine 1946.²⁴ Iza nje će slijediti mnoge. G. 1947. župa Vis;

1948. župe: Bošnjaci, Lipik, Koška, Sikirevci, Vukovar (franjevački samostan);

1949. Gorjani, Krapina, Privlaka, Babina Gređa, Vinkovci (fr. s.), Rokovci, Vinkovci /župa), Vrbanja, Strizivojna, Županja I.;

1950. Piškorevci, Rijeka (Kozale);

1951. Nuštar;

1954. Ilača, Ilok;

1956. Subotica (franjevački samostan), Harkanovci, Skopje;

1960. Opatija, Komiža na Visu, Ivankovo, Đakovica;

1966. Krk, biskupski dom, vođenje katedralnog zbora, pomoć u kancelariji i rad u domaćinstvu;

1977. Čepin;

1982. Belišće.

U mjestima gdje su sestre već radile u bolnici, kao u Srijemskoj Mitrovici, Indiji, Pakracu, sestre su u to vrijeme preuzele crkveno pjevanje i sviranje. Kasnije i katehiziranje. Sestre za tu službu stizale su iz Đakova.

Lepeza toga djelovanja širila se i stezala. Na to su utjecali razni čimbenici - unutarnji i vanjski. Danas je njezina slika drugačija, ali u sebi pohranjuje dragocjenu baštinu stečenu nesebičnim ugrađivanjem naših sestara u temelje današnje katehizacije.

²⁴ Usp.: *Samostanka kronika I, II.*

**SESTRE VJEROUČITELJICE I VODITELJICE
CRKVENOG PJEVANJA²⁵
godine 1994.**

U Đakovačko-srijemskoj biskupiji:

1. S. <i>Samuela Severin</i>	Đakovo	OŠ Sjever
2. S. <i>Nevenka Kudić</i>	Đakovo	OŠ I. G. Kovačića
3. S. <i>Petra Toman</i>	Đakovo	OŠ Vladimira Nazora
4. S. <i>Ivanka Jukić</i>	Đak. Satnica	OŠ Sjever/podružna škola Satnica-Gašinci
5. S. <i>Ksenija Majstorović</i>	Strizivojna	OŠ I. B. Mažuranić
6. S. <i>Blaženka Perković</i>	Vinkovci	OŠ I. G. Kovačića
7. S. <i>Benedikta Tumpa</i>	Nuštar	OŠ Zrinski
8. S. <i>Mirela Štraub</i>	Vinkovci	OŠ A. G. Matoša
9. S. <i>M. Snježana Kmet</i>	Vinkovci	OŠ Vladimira Nazora
10. S. <i>Ana Cvitanušić</i>	Vinkovci	OŠ Ivana Mažuranića
11. S. <i>Vincencija Slišković</i>	Rokovci	OŠ I. B. Mažuranić
12. S. <i>Karolina Pitinac</i>	Ivankovo	OŠ Augusta Cesarca
13. S. <i>Suzana Babić</i>	Ivankovo	OŠ Augusta Cesarca
14. S. <i>Mirjana Kesić</i>	Otok	OŠ Josipa Lovretića
15. S. <i>Paskala Križan</i>	Privlaka	OŠ Stjepana Antolovića
16. S. <i>Berhmana Katić</i>	Vrbanja	OŠ Mare Švel-Garmišek
17. S. <i>Marija Goretti Jovanovac</i>	Štitar	OŠ I. G. Kovačića
18. S. <i>Deodata Kočonda</i>	Županja I	OŠ Ivana Kozarca
19. S. <i>Meri Gotovac</i>	Županja II	OŠ Vladimira Nazora
20. S. <i>Bernardeta Mihaljević</i>	Sikirevci	OŠ Josipa Kozarca
21. S. <i>Julija Veselovac</i>	Jaruge	OŠ Ivana Filipovića
22. S. <i>Jelena Kovačević</i>	Sl. Brod	OŠ I. B. Mažuranić
23. S. <i>Ignacija Ribinski</i>	Osijek I	OŠ Vladimira Becića
24. S. <i>Ankica Tomas</i>	Osijek V	OŠ Dobriše Cesarića
25. S. <i>Klarisa Rimac</i>	Osijek II	OŠ Frane Krste Frankopana
26. S. <i>Franciska Molnar</i>	D. Miholjac	OŠ Augusta Harambašića

²⁵ Koso napisano ime sestre znači da vrši službu vjeroučiteljice i voditeljice crkvenog pjevanja.

U Zagrebačkoj nadbiskupiji:

27. S. Mihajla Musić	Nova Bukovica	OŠ Mikleuš
28. S. Agneza Valjak	Nova Bukovica	OŠ Mikleuš podružna škola
OŠ Vladimira Nazora

U Riječkoj nadbiskupiji:

29. S. M. Karmela
Dominković | Opatija/Rijeka | OŠ Rikarda Katalinića
Jeretova |
|---------------------------------|----------------|-----------------------------------|

U Skopskoj biskupiji:

Samo župski vjeronauk!

30. S. Robertina Zorić	U Đakovici i njezinim filijalama
31. S. Rastislava Ralbovsky	
32. S. Angela Dedaj	
33. S. Manuela Guga	Priština

Sestre katehete na drugim mjestima:

34. S. Ela Vukalović - provincijalna savjetnica
35. S. M. Hijacinta Hobljaj - provincijalna savjetnica
36. S. Marija Brizar - učiteljica redovničkog podmlatka
37. S. M. Eleonora Juzbašić - radi s pretškolskom izbjeglom djecom u Austriji
38. S. Lucila Zovak - postdiplomski studij katehetike, Rim
39. S. Emanuela Kvesić - postdiplomski studij duhovnosti, München
40. S. Branka Čutura - diplomand Instituta za crkvenu glazbu, Zagreb

Iz danog pregleda vidimo da se najveći broj župa na koje su sestre polazile u poratno vrijeme nalazi u Đakovačko-srijemskoj biskupiji. Događalo se to na poticaj blagopokojnog biskupa Stjepana Bäuerleina, a poslije i njegova nasljednika oca biskupa Ćirila Kosa.

Naša Provincija zahvaljuje Bogu što su nam sestre smjele biti u onim teškim godinama ateizacije našega naroda u službi Crkve i u skromnosti raditi na njezinu spasenjskom poslanju. Svaka je od njih bila luč vjere i svjedok Božje opstojnosti u vihornoj struji jednog vremena koje je upinjalo svoje snage da je izbriše i satire.

Posebna hvala ocu biskupu Ćirilu koji je od svojih mladih svećeničkih dana prijatelj i dobročinitelj naše zajednice. Mnogo je načina i prilika u kojima nam iskazuje svoju očinsku brigu, dobrotu i pažnju. Za sve zahvaljujemo i želimo da to još dugo traje.

Pogled na statistiku naše Provincije otkriva da je broj sestara dosegao svoj vrhunac u godini 1945. kad ih je bilo skoro 800. U isto vrijeme dosižu vrhunac i djelatnost u prosvjeti i zdravstvu. Od toga vremena slijedi opadanje. Danas ima 526 sestara, ali pretežno u starijoj dobi, a dosta je i bolesnih.

Opća pojava nedostatka duhovnih zvanja i u našoj je zajednici prisutna. Ipak Provincija nastoji da sa silama koje ima čini što može. Kandidaticama i mladim sestrama pruža duhovnu i stručnu izobrazbu. U tu svrhu odlaze neke i u inozemstvo. Sestrama zaposlenima u katehizaciji i u zdravstvu omogućuje permanentno obrazovanje.

Duhovne vježbe i s njima povezani tečajevi s temama iz redovničke problematike održavaju se po nekoliko puta na godinu s takvim rasporedom da se mogu izredati sve sestre.

Glavno nastojanje jest zauzetost da se živi karizma Družbe, dar Utemeljitelja: "*Potreba vremena volja je Božja*". Tako u ovom domovinskom ratu sestre pomažu ranjenicima, prognanima, izbjeglima na razne načine i na raznim mjestima počevši od operacionih sala pa do najbjednijih zakutaka gdje se pojedini skloniše.

I kao što su u četvrtom desetljeću ovoga stoljeća, po želji Crkve, dvije naše sestre pošle u misije u daleku Indiju i tamo puno dobra učinile, a u ovo pokoncilsko vrijeme, dvije u Brazil s istom svrhom, tako će se i ubuduće zakoračiti na stazu danas još nepoznatu.

Povjerenje u Božju Providnost, koju nam namriješe časni utemeljitelji i koje pokušavamo živjeti kroz generacije, sigurno je jamstvo za sretnu budućnost. Onakvu kakvu Bog hoće.

ZAKLJUČAK

Gledamo li našu Provinciju nakon njezinih 125 godina *izvana*, vidimo da se mnogo toga promijenilo. U njezinu odgojno-prosvjetnom radu pogotovo.

Gledamo li je *iznutra*, bit joj je netaknuta:

Bog je tu.

Čovjek, njegova slika, i naš zadatak da mu pomognemo, također je tu.

Rat oko nas biva iz dana u dan sve teži; imperativ za naše djelovanje sve snažniji, a onaj pračavni vapaj za "vrsnom ženom" sve prodorniji.

Prečuti njegov zov!

Koja bi od nas to mogla?

Smjela?

*SCHWESTERN VOM HEILIGEN KREUZ IM DIENST DER
KATECHESE*

□ **Zusammenfassung**

Nach dem Zweiten Weltkrieg (1939-1945) wurde die katholische Kirche auf dem Gebiet des ehemaligen Jugoslawiens (1945-1991) vom Staat getrennt. Als solche begegnete sie verschiedenen Schwierigkeiten und lebensbedeuten- den Fragen. Eine dieser Fragen war die religiöse Unterweisung von Kindern und Jugendlichen. Bis zu dieser Zeit war der Religionsunterricht ein Schulfach. Die neuen Machthaber schließen ihn aus dem Schulunterricht aus. Während des Krieges und nach ihm sind viele Priester, Katecheten umgekommen.

Die Vorsteher unserer Heimatskirche, da sie ihrem Verkündigungsauftrag treu bleiben wollten, suchten nach neuen Möglichkeiten der Religionsunter- weisung. Msgr. Stjepan Bäumlein, Bischof von Đakovo, hat als erster ein neues Modell dafür gefunden. In seinem Bistumsitz, wo sich ebenfalls das Provinz- haus der Schwestern vom hl. Kreuz befindet, eröffnete er im Jahre 1954 die Katechetenschule, die in erster Linie für die Schwestern dieser Kongregation als auch für ihre Kandidatinnen gemeint wurde. Später besuchten diese Schule auch Schwestern anderer Kongregationen.

In der Zeit hatte die Provinz eine beachtliche Zahl der Lehrkräfte unter den Schwestern, die in den neuentstandenen gesellschaftlichen Umständen ihren Lehrerdienst verlassen haben, da sie den Forderungen der Säkularisierung nicht nachgeben wollten. Jetzt fingen sie mit der Katechese an. Dabei stärkte sie auch der Leitgedanke der Kongregation: "Was Bedürfnis der Zeit, ist Gottes Wille!" Diesen Leitgedanken hinterließ uns unser Gründer, P. Theodosius Florentini (1808-1865) als sein Vermächtnis. In seiner Heimat Schweiz gründete er im Jahre 1856 unsere Kongregation mit dem Ziel, die Nöte seiner Zeit zu lindern. Und diese gab es viele.

Die Schwestern vom hl. Kreuz, eingeladen vom Bischof J. J. Strossmayer (1815-1905), kamen nach Đakovo 1868 und folgend dem Wunsch des Bischofs übernahmen den Schulunterricht an der Mädchenhauptschule und an der Lehrerinnenbildungsanstalt. Später wirkten sie in Krankenhäusern, Kliniken, Armenanstalten und Waisenheimen.

Die reiche Erfahrung der Kongregation im Wirken unter den Jugendlichen erweiterten die Schwestern Katechetinnen, indem sie in den Pfarreien unserer Heimat den Religionsunterricht erteilten. Die Arbeitsumstände waren, beson- ders am Anfang, sehr schwer. Außer Religionsunterweisung übernahmen die Schwestern auch andere Dienste in den Pfarreien: Organisten- und Sakristanendienst, Dienst des Läutens und Haushaltführen. Die Laien waren aus persönlichen Sicherheitsgründen von diesen Stellen zurückgetreten. Die Schwestern, die in Krankenhäusern und Kliniken wirkten, kamen etwas später auch an die Pfarreien, weil sie der Säkularisierung nicht folgen wollten. Sie setzten sich in der Privatpflege und bei anderen Aufgaben ein. So standen die Schwestern unserem Volk bei, halfen ihm, die Flamme des Glaubens und der Hoffnung lebendig zu erhalten und erlebten mit ihm das Jahr 1991 - Jahr des

Erlangens der Demokratie durch die freien Wahlen. In unserer selbständigen Heimat Republik Kroatien wurde der Religionsunterricht im Schuljahr 1992/93 wieder in die Schulen als Schulfach eingeführt. Unsere Schwestern Katechetinnen hat man in den Schulen recht gut aufgenommen. Diesem Geschehen folgt leider der schreckliche Krieg, durch den in Kroatien das ganze kroatische Volk, besonders aber Kinder und Jugendliche betroffen sind. Ihnen zu helfen, ist für uns die bleibende Herausforderung.

Wir hören wieder jenen alten biblischen Ruf nach der "starken, tüchtigen Frau". Dieser Ruf fand durch die Zeiten in manchen Seelen sein kräftiges Echo. Eine von denen war auch unsere Mitgründerin Mutter Maria Theresia Scherer (1825-1888). Dieser Ruf möge auch heute seinen Widerhall finden! Und zwar in vielen!